3.4.2017	MUISTIO
Laatija: Merivoimien esikunta	
Vastaanottaja: Ulkoasiainvaliokunta, PEPÄÄLL AV	
Tiedoksi: J5/PE	

AIHE

VNS 3/2017; Merivoimat puolustusselonteossa

Merivoimien suorituskykyjen kehittäminen

Merivoimien kehittäminen perustuu siihen, että tehtävät säilyvät nykyisen kaltaisina myös saavuttaessa 2030-luvulle. Meripuolustuksen suorituskyvyillä tulee kyetä vastaamaan uhkaan, joka syntyy yllättäen esimerkiksi alueloukkauksista, mereltä laukaistavista täsmäaseista, meriyhteyksien häiritsemisestä tai humanitaarisesta kriisistä.

Meripuolustuksen kehittämisohjelman tavoitteena on turvata miinoittamis- ja miinantorjuntakyky, korvata vanhentuvat meritorjuntaohjukset sekä varmistaa riittävä meriliikenteen suojaamiskyky ja torjuntakyky. Nämä kaikki edellyttävät riittävää taistelualuskalustoa, jonka määrä tulee laskemaan vanhenemisen takia merkittävästi 2025 alkaen. Merivoimien suorituskykyjen kehittäminen tulevalla vuosikymmenellä edellyttää materiaali-investoinnin tasokorotuksen jatkamista.

Laivastoyksiköiden kehittämisen osalta keskeisiä ovat herätemiinojen hankintojen jatkaminen, Laivue 2000MLU (Mid Life Upgrade) -hankkeella jatketaan nykyisen taistelualuskaluston elinkaarta peruskorjauksilla. Laivue 2020 (LV2020) -hankkeella korvataan neljällä nykyaikaisella ja ympärivuotiseen toimintaan kykenevällä taistelualuksella seitsemän poistuvaa alusta. Sukellusveneentorjuntakykyä kehitettään hankkimalla torpedojärjestelmä ja meritorjuntaohjus korvataan osana pintatorjuntaohjushanketta. Molemmat järjestelmät tullaan asentamaan Hamina- ja LV2020 -luokan aluksille.

Rannikkojoukkojen kehittämisen keskiössä ovat tulivoima, liikkuvuus, johtaminen ja suoja. Rannikkojoukkojen liikkuvuutta ylläpidetään Jurmo-luokan peruskorjauksella ja suojaa kehitetään liikkuvan suojamateriaalin ja maastouttamisvälineiden hankinnalla. Rannikkojoukkojen kiinteistä järjestelmistä luovutaan asteittain. Tulenkäytössä ja taistelussa siirrytään liikkuviin järjestelmiin ja joukkoihin. Kiinteän rannikkotykistön suorituskykyä pyritään korvaamaan liikkuvan meriammuntakykyisen tykistön tai uuden ohjusjärjestelmän käyttöönotolla. Maalta laukaistava pidemmän kantaman meritorjuntaohjus korvataan osana pintatorjuntaohjushanketta

Merivoimien valmius ja sen kehittäminen

Merialueen koskemattomuutta valvotaan ja turvataan merivalvonnan järjestelmillä (pinta- ja vedenalainen valvonta), liikkuvilla aluksilla sekä tilanteen mukaan valmiudessa olevilla aluksilla. Muita merellisiä viranomaisia tuetaan tarpeen mukaan valmiudessa olevilla yksiköillä mm. öljyntorjunta, sukeltajatoiminta ja merikuljetuskyvyt. Merellisen uhan torjumiseksi ylläpidetään ja kehitetään valmiutta laivasto- ja rannikkojoukkojen tulenkäyttöön meritorjunta- ja rannikko-ohjuksilla, merimiinoilla, sukellusveneentorjunnalla sekä ylläpidetään valmiutta miinantorjuntaan.

Korkeamman toimintavalmiuden saavuttamiseksi, Merivoimat kehittää nykyisten järjestelmien nopeaa käyttöönsaantia ja niiden ylläpidon järjestelyitä (varastointi, kunnossapito). Henkilöstön osaamista kehitetään valmiusharjoittelulla. Näiden lisäksi suunnitellaan asevelvollisten käyttöä valmiustehtäviin. Näistä keskeisimpiä ovat ja varusmieskomppaniat, joita voidaan käyttää koulutuksen vaiheen mukaan tuki-, suojaus ja taistelutehtävissä.

Valmiuden kehittämiseen esitetty lisäpanostus varmistaa Merivoimien kiinteiden valvontajärjestelmien käytön ja ylläpidon, päivystyksen ja varallaolon, valmiusharjoitusten lisäämisen, materiaalin täydentämisen, käyttövalmiuden nostamisen ja varastointijärjestelyt sekä valmiusalusten käytön lisäämisen.

Merivoimien kansainvälinen puolustusyhteistyö

Merivoimat jatkaa osallistumistaan kansainväliseen koulutus- ja harjoitustoimintaan, ylläpitää monipuolista kykyään osallistua kansainväliseen puolustusyhteistyöhön ja sotilaalliseen kriisinhallintaan sekä kehittää näiden edellyttämiä osallistumisvalmiuksia ja suorituskykyjä.

Painopistealue kansainvälisessä yhteistyössä on Ruotsin kanssa FISE - NAVAL yhteistyö. Ruotsi-yhteistyössä keskeistä ovat vakioitu tilannekuvayhteistyö Sea Surveillance Co-operation Finland Sweden (SUCFIS) sekä Swedish-Finnish Naval Task Group (SFNTG). Yhteiseen merelliseen taisteluryhmään voi kuulua johto-osien mukaan lisäksi pintatorjunta, miinantorjunta, amfibio sekä huollollinen taisteluosasto. 2017 saavutettavan alustavan operointikyvyn myötä tullaan toimintaa kehittämään operaatiokeskusten yhteistoiminnan tehostamisella, alusten käytön lisäämisellä merivalvontaoperaatioihin liittyen (esim. tunnistustehtävät) sekä osallistumalla harjoituksiin SFNTG- kokoonpanossa.

Kansainvälisten meritilannekuvajärjestelmien, Sea Surveillance Co-operation Baltic Sea (SUCBAS) sekä Maritime Surveillance Networking (MARSUR), kehittämistä jatketaan kansallisen tilannetietoisuuden tehostamiseksi.

Merivoimien henkilöstö

Merivoimissa työskentelee noin 1400 palkattua henkilöä. Henkilömäärä on Merivoimien valmius, perus- ja kehittämistehtävien hoitamisen kannalta vähimmäistarve. Asevelvollisten koulutukseen sekä nykyisten ja kehitettävien suorituskykyjen käyttöön kohdennetaan henkilöstöä esikunta- ja hallintorakenteesta. Poistuvien järjestelmien myötä vapautuvaa henkilöstöä siirretään uudelleen koulutettuna uusien suorituskykyjen tarpeisiin. Merivoimat kouluttaa vuosittain noin 3200 varusmiestä ja noin 1700 reserviläistä.

Merivoimien kannalta keskeisiä lainsäädäntöhankkeita

Aluevalvontalain muutos: Aluevalvontalain muuttaminen siten, että lain soveltamisalan piiriin kuuluisi myös sellainen sotilaallinen uhka, jonka valtiollista alkuperää ei voida suoraan tunnistaa. Muutos on valmisteilla PLM:ssä. Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännökset, joiden perusteella alueloukkaustilanteessa voidaan käyttää voimakeinoja myös alkuperältään tunnistamattomaan sotilaalliseen valtiollisen toimijaan. Muutos on tarpeen vastattaessa ns. hybridiuhkiin, jolloin toimijoilla ei välttämättä ole erottuvia valtiollisia tunnuksia.

Aluevalvonta-asetusta on muutettu vuoden 2017 alusta niin, että Schengen alueen ja EU:n talousalueen alukselle voidaan myöntää aluslupa vuodeksi kerrallaan, mikä helpottaa harjoitustoiminnan järjestelyjä etenkin Ruotsin kanssa.

Laki kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta (ns. avunantolaki): Avunantolailla mahdollistettaisiin puolin ja toisin EU:n yhteisvastuulausekkeen ja keskinäisen avunantolausekkeen toimeenpano. Merivoimat syventää Suomi-Ruotsi yhteistyötä jatkuvasti luonnollisena jatkumona SUCFIS-yhteistyölle. Jotta resursseja voitaisiin käyttää yhteisesti esim. tunnistustehtävissä, tarvitaan lainsäädäntöä, joka mahdollistaa toisen valtion sota-aluksen toiminnan Suomen merivoimien tukena, jos Suomi sitä pyytää. Avunantolaki päätöksentekomenettelystä avun pyytämisessä ja antamisessa, joka on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä Ulkoministeriön esityksenä, loisi toimintatapamallin, jolla avunpyynnön esittämisestä päätettäisiin. Suomi-Ruotsi taisteluryhmän (SFNTG) käytettävyyttä analysoitaessa puuttuva lainsäädännöllinen pohja on tunnistettu yhdeksi suurimmista haasteista.

Pvm ja allekirjoitus	3.4.2017 Merivoimien esikunta